

Realizm metafizyczny

Omówienie rozdziału z książki Michaela J. Louxa:
Metafizyka: współczesne wprowadzenie

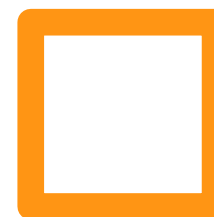

Agenda

- 1) Realizm i nominalizm;
- 2) Ontologia realizmu metafizycznego;
- 3) Realizm i predykcja;
- 4) Realizm i odniesienie abstrakcyjne
- 5) Ograniczenia dotyczące realizmu: egzemplifikacja;
- 6) Dalsze ograniczenia: predykaty zdefiniowane i niezdefiniowane.
- 7) Czy istnieją nieegzemplifikowane atrybuty?

Rozważania wstępne

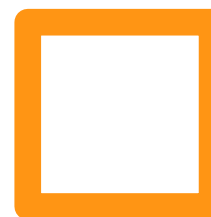
Pytanie: co jest przedmiotem sporu między realistami a nominalistami?

Rozważania wstępne

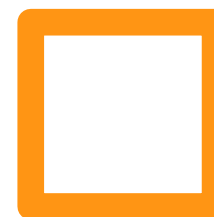
Pytanie: co jest przedmiotem sporu między realistami a nominalistami?

- Zjawisko podobieństwa lub zgodności atrybutywnej.

Rozważania wstępne

Pytanie: jakie znasz argumenty za istnieniem uniwersaliów?

Rozważania wstępne

Pytanie: jakie znasz argumenty za istnieniem uniwersaliów?

- 1) Dyskurs podmiotowo-orzecznikowy.
- 2) Abstrakcyjne odniesienia przedmiotów.

Realiści mogą różnić się co do orzekania i abstrakcyjnego odniesienia.

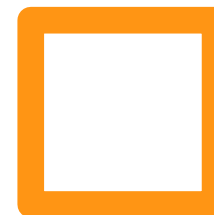

Realizm i nominalizm

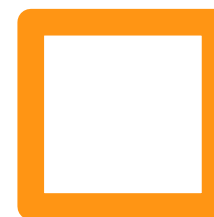
Realizm i nominalizm

„Rzeczy, o których mówimy i myślimy, można klasyfikować na bardzo wiele sposobów. Kiedy rozróżniamy je ze względu na barwę, otrzymujemy rzeczy czerwone, żółte i niebieskie. Gdy dzielimy je na podstawie kształtu, otrzymujemy rzeczy trójkątne, okrągłe i kwadratowe. Porządkując je na podstawie rodzaju biologicznego, otrzymujemy słonie, dęby i pantofelki. Klasyfikacje tego typu stanowią ważną część doświadczenia świata. Łączy się z nimi bodaj wszystko, co możemy pomyśleć i powiedzieć oraz czego możemy doświadczyć. I chociaż niektóre ze sposobów klasyfikowania przedmiotów mogą być wypadkową naszych zainteresowań, celów i wartości, większość z nas uzna, że wiele naszych metod porządkowania wyznaczają same przedmioty. Nie jest zatem tak, że w sposób dowolny postanawiamy nazywać pewne rzeczy trójkątnymi, inne okrągłymi, a jeszcze inne kwadratowymi: one są trójkątne, okrągłe i kwadratowe. Podobnie istnienie słoni, dębów i pantofelków nie jest tylko konsekwencją ludzkiego języka czy myśli. Przedmioty te są nam dane w taki, a nie inny sposób i nasz język oraz myślenie odzwierciedlają owe zastane fakty.”

Realizm i nominalizm

Pytanie: jaka myśl kryje się za tym cytatem?

Realizm i nominalizm

Pytanie: jaka myśl kryje się za tym cytatem?

- Istnieje obiektywne podobieństwo między rzeczami. Mamy przedmioty z którymi obcujemy na co dzień i są one zgodne pod względem swoich cech, własności czy atrybutów. To stanowi podstawę do tego, żeby je klasyfikować w taki czy inny sposób.

Realizm i nominalizm

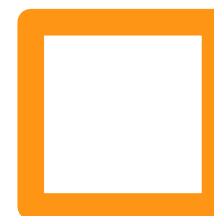
Pytanie: jaka myśl kryje się za tym cytatem?

- Nie jest to wytwór teorii metafizycznej, lecz jest to przedfilozoficzny truizm.
- Banalna obserwacja - rzeczy zgadzają się pod względem atrybutu.
- Czy istnieje fundamentalny fakt, taki, że dzięki niemu wszystkie przedmioty, np. są żółte?

Realizm i nominalizm

Pytanie: dlaczego pojawia się tutaj Platon i jego dialog „Parmenides”?

Realizm i nominalizm

Pytanie: dlaczego pojawia się tutaj Platon i jego dialog „Parmenides”?

„...istnieją postacie pewne, w których uczestniczą te tutaj rzeczy i stąd mają inne nazwy: na przykład te, które uczestniczą te tutaj w podobieństwie, nazywają się podobne, w wielkości wielkie, a w piękności i sprawiedliwości są sprawiedliwe i piękne.”

Realizm i nominalizm

Pytanie: dlaczego pojawia się tutaj Platon i jego dialog „Parmenides”?

Loux zauważa, że mamy tutaj propozycję ogólnego schematu wyjaśniania zgodności atrybutywnej:

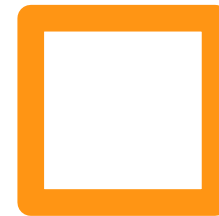
Ogólny schemat: gdy kilka przedmiotów $a \dots n$ jest ze sobą zgodnych pod względem atrybutu, to istnieje rzecz α oraz relacja R , taka, że każdy $a \dots n$ pozostaje w relacji R do α i właśnie przez pozostawanie w tej relacji $a \dots n$ są ze sobą zgodne pod względem atrybutu – wszystkie są piękne, sprawiedliwe czy jeszcze inne.

Realizm i nominalizm

Ogólny schemat: gdy kilka przedmiotów $a...n$ jest ze sobą zgodnych pod względem atrybutu, to istnieje rzecz α oraz relacja R , taka, że każdy $a...n$ pozostaje w relacji R do α i właśnie przez pozostawanie w tej relacji $a...n$ są ze sobą zgodne pod względem atrybutu – wszystkie są piękne, sprawiedliwe czy jeszcze inne.

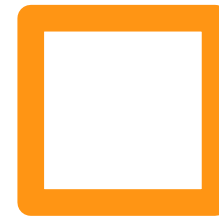
Platon pisał o rzeczach uczestniczących w postaci (formie), zaś filozofowie współcześni piszą o konkretyzowaniu, przejawianiu lub egzemplifikowaniu.

Realizm i nominalizm

Co będą uważać nominaliści?

Wskazują oni na potrzebę zupełnie innego teoretycznego wyjaśnienia zgodności atrybutywnej, bez odwoływania się do jakichkolwiek wspólnych czy dzielonych elementów.

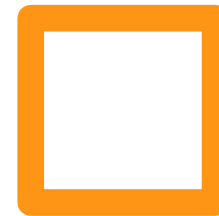
Ontologia
metafizycznego
realizmu

Ontologia metafizycznego realizmu

Rozróżnienie pojęciowe, które warto znać:

- i) Partykularia i uniwersalia;
- ii) Uniwersalia jednoargumentowe (monadyczne) lub wieloargumentowe (poliadyczne).

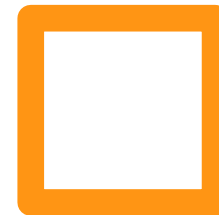
Jak rozumiesz i) i ii)?

Ontologia metafizycznego realizmu

i) Partykularia: kategoria ta obejmuje to, co poza filozofią określa się zwykle jako „rzeczy” – według realisty partykularia wyróżnia to, że zajmuje w danej chwili jedno miejsce w przestrzeni.

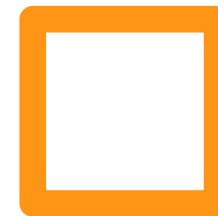
Uniwersalia: byty powtarzalne.
Numerycznie jedno i i to samo uniwersale może całkowicie i w pełni przejawiać się/egzemplifikować przez kilka różnych, przestrzennie odrębnych partykulariów, np. żółty.

Ontologia metafizycznego realizmu

II) Uniwersalia jednoargumentowe: takie które są egzemplifikowane pojedynczo czy indywidualnie.

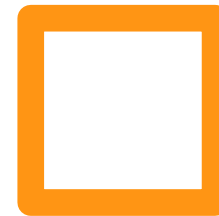
Uniwersalia wieloargumentowe: relacje dwuargumentowe, trójargumentowe, czteroargumentowe, itp...

Ontologia metafizycznego realizmu

Pytanie: barwy i kształty są
monadyczne?

Pytanie: bycie ojcem jest monadyczne
czy dwuargumentowe?

Realizm i predykacja

Realizm i predykacja

- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.

Jak realista wyjaśniłby semantykę 1)-3)?

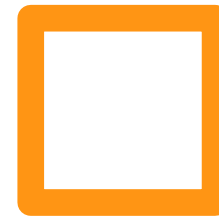

Realizm i predykcja

- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.

Jak realista wyjaśniłby semantykę 1)-3)?

Realista argumentuje, że (1) może być prawdziwe tylko wtedy, gdy w podobny sposób, jak „Sokrates”, termin odważny ma swoje odniesienie...

Realizm i predykcja

- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.

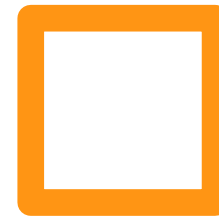
Jak realista wyjaśniłby semantykę 1)-3)?

Realista metafizyczny powie nam, że tylko jego schemat ontologiczny dostarcza nam narzędzi do wyjaśnienia warunków-prawdziwości takich zdań jak 1)-3).

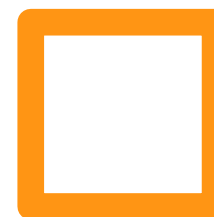
Realizm i predykcja

- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.
- 4) To jest czerwone.

Realizm i predykcja

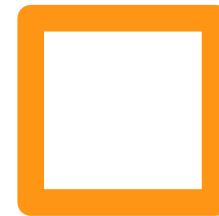
- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.
- 4) To jest czerwone.
- 1') Sokrates egzemplifikuje odwagę.

Realizm i predykcja

- 1) Sokrates jest odważny.
- 2) Platon jest człowiekiem.
- 3) Sokrates jest nauczycielem Platona.
- 4) To jest czerwone.
- 1') Sokrates egzemplifikuje odwagę.

Takie parafrazy zdaniem realistów można tworzyć powszechnie: każde zdanie podmiotowo-orzecznikowe o postaci „a jest F” da się sparafrazować za pomocą zdania o postaci „a egzemplifikuje F-owość”.

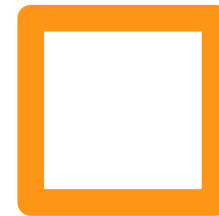

Realizm i
odniesienie
abstrakcyjne

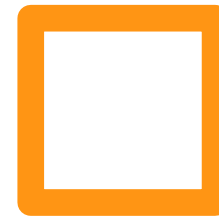
Realizm i odniesienie abstrakcyjne

Realiści będą argumentować za tym, że ontologia uniwersaliów daje narzędzia pozwalające wyjaśnić nie tylko predykcję, ale także - w sposób intuicyjnie zadawalający - zjawisko abstrakcyjnego odniesienia.

Realizm i odniesienie abstrakcyjne

- 5) Odwaga jest cnotą moralną.
- 6) Trójkątność jest kształtem.
- 7) Hilary woli czerwony od niebieskiego.
- 8) Człowieczeństwo jest rodzajem.
- 9) Mądrość jest celem życia filozoficznego.
- 10) Sokrates egzemplifikuje odwagę.

Realizm i odniesienie abstrakcyjne

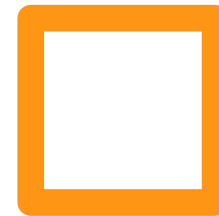
(11) Ten pomidor i ten wóz strażacki
mają ten sam kolor,

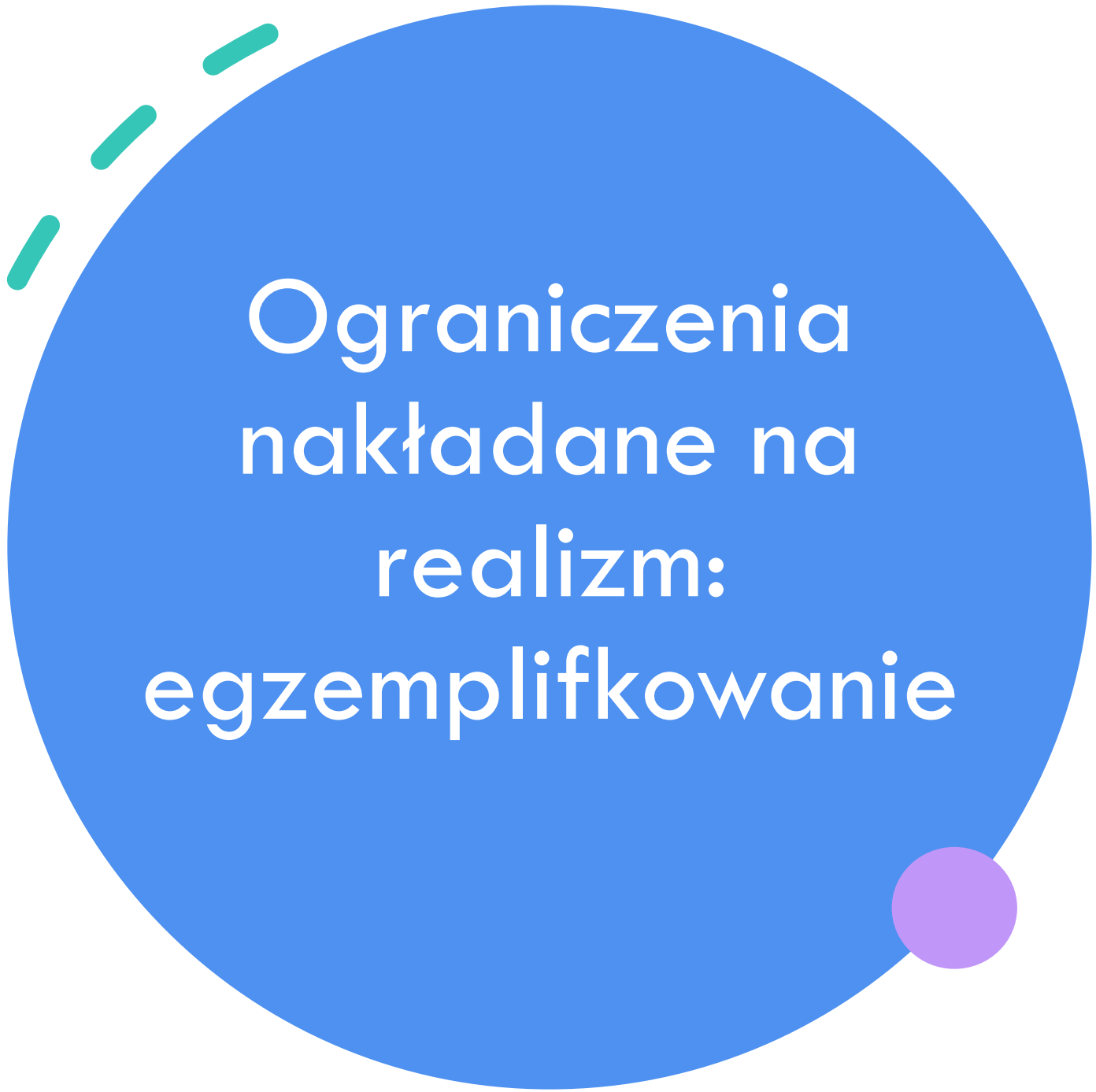
(12) Niektóre gatunki są zdolne do
zapłodnienia krzyżowego,

(13) Istnieją nieodkryte relacje łączące ze
sobą cząstki fizyczne,

(14) On ma te same cechy charakteru co
jego kuzyn,

(15) Ten kształt był już wielokrotnie
egzemplifikowany.

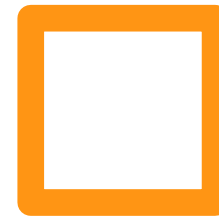

Ograniczenia
nakładane na
realizm:
egzemplifikowanie

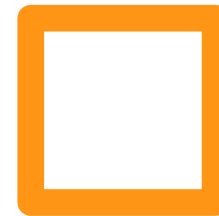
Ograniczenia nakładane na realizm

Pytanie: czy można przyjąć taką wersję realizmu metafizycznego na gruncie której można bez ograniczeń korzystać ze schematu platońskiego?

Ograniczenia nakładane na realizm

Termin: „nie egzemplifikuje siebie”

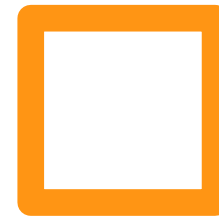

Ograniczenia nakładane na realizm

Termin: „nie egzemplifikuje siebie”

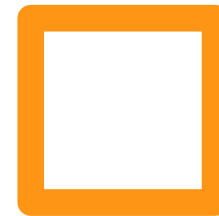
Jest to termin ogólny, prawdziwy dla wszystkich i tylko tych rzeczy, które nie egzemplifikują siebie. Czyli można wskazać zdania, w których ten predykat jest prawdziwy.

Ma to jednak paradoksalne konksenwejce...

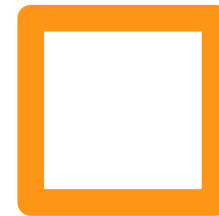
Ograniczenia nakładane na realizm

„Jednak supozycja, że istnieje taka własność, prowadzi natychmiast do paradoksu, własność ta musi bowiem albo egzemplifikować siebie, albo nie. Załóżmy, że egzemplifikuje siebie. W takim razie, ponieważ jest to własność, którą rzecz egzemplifikuje tylko wtedy, gdy nie egzemplifikuje siebie, okazuje się, że własność nie egzemplifikuje siebie. A zatem jeśli egzemplifikuje siebie, to nie egzemplifikuje siebie. Załóżmy teraz, że własność nie egzemplifikuje siebie, wówczas jednak okazuje się, że egzemplifikuje siebie, bo jest własnością bycia niesamoegzemplifikującą. A zatem jeśli nie egzemplifikuje siebie, to egzemplifikuje siebie. Ale skoro tak, to egzemplifikuje siebie tylko wtedy, gdy nie egzemplifikuje siebie.”

Ograniczenia nakładane na realizm

Pytanie: jakie są kolejne ograniczenia dla
realisty, które omawia autor?

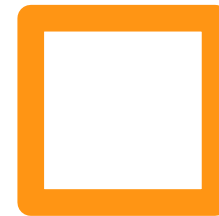
Ograniczenia nakładane na realizm

Pytanie: jakie są kolejne ograniczenia dla realisty, które omawia autor?

- Regres w nieskończoność...

Wyjaśnia to na przykładzie sposobu w jakim realista używa platońskiego schematu do wyjaśnienia zgodności atrybutywnej. Otóż schemat wskazuje, że tam gdzie kilka przedmiotów zgadza się pod względem bycia F, zgodność ta zasadza się na wielorakiej egzemplifikacji uniwersale F-owości.

Stosując ten schemat wyjaśniamy jeden przypadek zgodności atrybutywnej – mianowicie to, że wszystkie przedmioty wyjściowe są F – tylko po to, by zaraz stanąć wobec nowego przypadku: wszystkie one egzemplifikują F-owość. I tak nagle możemy dojść do „egzemplifikujemy egzemplifikację F-owości”.

Ograniczenia nakładane na realizm

Pytanie: jakie są kolejne ograniczenia dla realisty, które omawia autor?

Także podobny regres występuje przy proponowanym przez realistę wyjaśnieniu prawdy podmiotowo-orzecznikowej:

„A jest F”

Jest prawdziwe tylko wtedy, gdy przedmiot odniesienia „a” egzemplifikuje uniwersale (F-owość) wyrażone przez „F”. Ale w takim razie zdanie „A jest F” jest prawdziwe tylko wtedy, gdy prawdziwe jest nowe zdanie podmiotowo-orzecznikowe, mianowicie :

„A egzemplifikuje F-owość”

Jednak, aby to zdanie było prawdziwe, to musimy przyjąć prawdziwość zdania:

„A egzemplifikuje egzemplifikację F-owości”

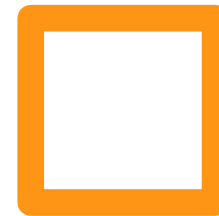
Dalsze
ograniczenia:
predykaty
zdefiniowane i
niezdefiniowane

Dalsze ograniczenia: predykaty zdefiniowane i niezdefiniowane

Pytanie: co to jest predykat pierwotny?

Pytanie: co to jest predykat
zdefiniowany?

Pytanie: jaki jest problem z podziałem
na predykaty zdefiniowane i
niezdefiniowane?

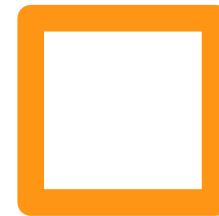

Czy istnieją
nieegzemplifikowane
atrybuty?

Czy istnieją nieegzemplifikowane atrybuty

Platonik *versus* Arystotelik...

- Czy istnieją nieegzemplifikowane własności?

Podsumowanie

- I. Argumenty za realizmem metafizycznym: 1) dyskurs podmiotowo-orzecznikowy; 2) abstrakcyjne odniesienia.
- II. Aparat pojęciowy realisty metafizycznego: partykularia i własności, własności jednoargumentowe i wieloargumentowe.
- III. Ograniczenia realizmu metafizycznego: regresy, predykat „nie egzemplifikuje siebie”, podział na predykaty zdefiniowane i niezdefiniowane.
- IV. Platonik *versus* Arystotelik...

Ćwiczenie

Będąc realistą w sprawie uniwersaliów
przedstaw argumentację za tym, że
„piękno” stanowi uniwersale?

